

Sabelskjöldarna

Nr 1 2002

Kära släktmedlemmar!

Tiden går och nu har vi passerat ännu ett årsskifte. Den största händelsen för vår del under året som gått var släktmötet i Kalmar. Visst var det fint att få träffas och Kalmar slott är pampigt, dessutom fick vi en fin information om slottet och dess historia av slottschefen Odd Zschiedrich. Vår fina brudkrona fanns också till beskådande.

Mötet valde bland annat en ny styrelse, vi har redan haft två styrelsemöten. Samarbetet i den nya styrelsen går mycket bra. Vi har konstituerat oss som det heter. Vice ordförande är Rolf Svensson, sekr Åke Rutegård, kassör Marianne Lindén, vice kassör Karl Wigren och tidningsredaktör Annica Tribberg.

1996 hade vi ett extra släktmöte på Skeviks gård i Gustavsberg utanför Stockholm. Vi tyckte det var så trevligt att vi har bestämt att ordna ett liknande släktmöte på samma ställe den 21 september i år. Då ska vi bara umgås med varandra, äta något gott och ha det trivsamt tillsammans. Vi hoppas att ni kommer så många som möjligt.

Inbjudan till släktmöte

Styrelsen för släktföreningen Sabelskjöld inbjuder Dig till en släktresa med inkvartering på Skeviks kursgård i Gustavsberg och besök i Stockholm den 21 och 22 september 2002.

Den 21 september 2002:

- 13.00 Samling i Stadshuset i Stockholm, guidad rundvandring, var och en betalar för sig.
- 15.00 - 16.00 Samling och inkvartering på Skeviks kursgård i Gustavsberg där kaffe och smörgås serveras.
- 16.00 - 18.00 Släktdatorn. Marianne Lindén informerar en kort stund till var och en om släkten.
- 19.00 Drink
- 19.30 Middag med lättöl/vatten och kaffe. Ev. kommer ordföranden för Sveriges Släktforskarförbund att delta och informera om nya CD, Sveriges befolkning 1860 - 1890 mm. Om önskemål finns tar vi en enklare diskussion efter maten.

Den 22 september 2002:

- 07.00 - 10.00 Frukost
- 11.00 Samling på Riddarhuset där guide visar oss runt och informerar.
- 12.00 Fritt val.

Det finns medlemmar som har så fina släktutredningar, vi tar gärna del av dem om vi får.

Jag vill också göra er uppmärksamma på att om ni betalar in avgifter på annat sätt än på bifogade inbetalningskort att ni då anger ert medlemsnummer. Vi har fått medlemsavgifter som vi inte vet vem som är avsändare till, så om ni känner någon medlem som inte fått sin tidning i år så tipsa oss om det. I år ligger två inbetalningskort instuckna i tidningen, ett för medlemsavgiften och ett för släkträffen på Skeviks gård. Vi är också tacksamma om ni värvar nya medlemmar, det är ju önskvärt att medlemsantalet ökar.

På släktmötet i Kalmar valdes inte den fjärde deltagaren i valberedningen, det skulle styrelsen göra bestämdes det. Inger Wallnerskiöld från Eksjö har åtagit sig det uppdraget. Hon har varit suppleant i styrelsen och är väl insatt i föreningens verksamhet.

Ha det bra och så ses vi på Skeviks gård.

Kristdala i mars 2002

Allan Ohlsson

Ordförane

Kostnad för eftermiddagskaffe och middag inklusive drink är 520 kronor. För övernattning i dubbelrum tillkommer 900 kronor/person respektive 1020 kronor i enkelrum.

Bussresa ordnas från busstorget i Oskarshamn. Bussen stannar på hållplats Skotten vid E22 i Västervik där fri parkering finns. Därefter stannar bussen i Norrköping på hållplatsen vid järnvägsstationen och kör därefter via E4 till Stockholm/Stadshuset för en kostnad av 200 kronor tur och retur om minst 40 anmälningar inkommer. Samma pris från valfri ort. Kaffe och fralla ingår i resan till Stockholm. Bussen avgår från Oskarshamn lördag kl 08.00 och hemresan sker söndag kl 14.00.

Anmälan och inbetalning på bifogade postgiroinbetalningskort ska vara Släktföreningen tillhanda senast den 1 augusti 2002.

Ytterligare information kan du erhålla av ordf. Allan Ohlsson 0491-730 30, Karl Wigren 0490-182 26 eller Marianne Lindén, 0491-720 52

Välkommen till en samvaro i trivsamt miljö!

Här är vi - släktförenings styrelse, som har förnyats rejält:

Från vänster: Karl Wigren (vice kassör), Åke Rutegård (sekreterare), Annica Tribberg (tidningens redaktör), Rolf Svensson (vice ordförande), Marianne Lindén (kassör), Staffan Svensson, Anna-Lena Hagsell och Allan Olsson (ordförande). På bilden saknas Thomas Erlandson.

Bilden togs efter den senaste styrelsemötet, den 12 januari 2002, då vi möttes i Norrköping.

Kontakta oss gärna om du har idéer eller om det är något du funderar över. Här är våra adresser:

Allan Ohlsson, Bankhult, 570 91 Kristdala, tel. 0491-730 30
Karl Wigren, Rundsvägen 2, 593 52 Västervik,
tel 0490-182 26

Marianne Lindén, Åsjögla, 570 91 Kristdala, tel 0491-720 52
Rolf Svensson, Skålsvampsvägen 3, 611 63 Nyköping,
tel 0155-26 84 54

Åke Rutegård, Constantiavägen 26, 181 31 Lidingö,
tel 08-446 09 25

Staffan Svensson, Törnholmsvägen 41, 572 63
Oskarshamn, tel 0491-845 05

Anna-Lena Hagsell, Höglundavägen 3, 611 37 Nyköping,
tel 0155-28 78 79

Annica Tribberg, Norrbackagatan 8, 113 41 Stockholm,
tel 08-31 97 07. E-post: triberg@telia.com

Thomas Erlandson, Västra Bergsgatan 1B, 724 60
Västerås, tel 021-18 82 68.

Referat från släktföreningen Sabelskjöld's årsmöte i Kalmar den 25 augusti 2001

Ordförande Allan Olsson öppnade mötet och hälsade alla välkomna och vände sig särskilt till våra amerikanska släktingar, som gästade årsmötet.

Slottschefen Odd Zschiedrich informerade om Kalmar Slott dess 800-åriga historia och tidigare betydelse för landet som försvarsanläggning mot Danmark.

Parentation hölls över två av föreningens medlemmar som har avlidit sedan förra årsmötet: Tore Pil och Dagmar Lindström. De avlidna hedrades med en tyst minut.

Verksamhetsberättelsen föredrogs av Allan Olsson och godkändes i sin helhet. Medlemsantalet är för närvarande 517.

Bodil Math avgav rapport gällande föreningens ekonomi de senaste tre åren. Årsmötet godkände rapporten.

Revisionsberättelsen föredrogs för åren 1998, 1999 och 2000 och godkändes var för sig.

Ansvarsfrihet för styrelsen beviljades enhälligt.

Frågan om släktföreningens ensamrätt till släktnamnet Sabelskjöld: Mötesordföranden redogjorde för bakgrunden till tvisten i namnfrågan. Förslaget att driva namnfrågan vidare bifölls med stor enighet. Beslutades att släktföreningen skall stå för kostnaden om någon i föreningen vill söka namnet. Detta för att pröva om ytterligare namnbyte med den korrekta stavningen, Sabelskjöld, godkännes av Patent och Registreringsverket. Beslutades att kostnadsersättningen begränsas till sammanlagt 9000 kr. Utgivande av en släkt-CD-skiva: Leif Carmhagen redogjorde för bakgrunden till förslaget att ge ut en CD-skiva. Marianne Linden har mycket stor kunskap om släktens historia och har enligt egen uppgift närmare

20000 personer i sitt register. Hon planerar att ge ut en CD-skiva till ett pris av 500 kr. Av de första 100 ex. skall 400 kr per skiva gå till nytryckning av släktboken, som nu är slutsåld. Övriga 100 kr går till framtagning av skivan. Eftersom en stor del av grundmaterialet i registret är en gåva till föreningen från Moody Erlandsons efterlevande maka, har tvist uppstått om rätten att ge ut CD-skivan. Marianne har från flera pärmar lagt in allt detta material på data.

Efter diskussion uppdrog mötet till styrelsen att på bästa sätt lösa problemet med Moody Erlandsons släktmaterial och den eventuella utgivningen av CD-skivan. Marianne förklarade sig villig att tillsammans med styrelsen träffa en uppgörelse till gagn för både föreningens, familjen Erlandsons och hennes eget intresse.

Stadgeändring: Mötet tog ställning till frågan om utomstående skall kunna bli medlemmar i föreningen.

Beslutades med 3/4 majoritet att stadgeändring skall genomföras. Utomstående, som söker medlemskap, kan efter styrelsens prövning, bli godkända som medlemmar. Årsavgiftens storlek: Beslutades följa styrelsens förslag om 100 kr för enskild medlem och 150 kr för makar/sambor. Val av ledamöter. Ny styrelse valdes (se ovan). Förvaltare av brudkronan är Nils Svensson, Kristdala.

Föreslogs att släktföreningens nästa årsmöte förläggas till Gamla Upsala.

Avgående ledamöterna Bodil Math och Leif Carmhagen avtackades med blommor efter mångårigt arbete i styrelsen.

Ordföranden Allan Olsson tackade för trevlig samvaro och avslutade mötet.

Protokollet har kortats av utrymmesskäl. Vill du ha hela protokollet, vänd dig till ordföranden eller sekreteraren.

Brevet från Indien

"Kära syster Elin!

Eftersom postgången har varit stängd sedan jag kom ut till Indien, har jag ej kunnat skriva och meddela hur resan gått. Nu har det emellertid ställts i utsikt att få igenom post i början av november. Jag vill därför försöka få med en hälsning."

Så börjar ett brev från missionären Sigurd Elving Ohlsson till systemen Elin hemma i Sverige. Sigurd sitter på missionsstationen i Nandurbar, W Khandesh i Indien. Han daterar brevet till den 28 oktober 1941. Sex veckor tidigare hade han anlänt med båt till Calcutta. Nu satt han vid sitt skrivbord och summerade resan.

"De sista dagarna jag var kvar i Los Angeles, var jag och hälsade på en del släktingar till Er alla."

Han hade börjat med att leta efter Joseph Challstrom i Hollywood, som dock hade flyttat. En granne trodde sig veta var systemen, en Mrs Gleiss bodde, hon kanske visste vart brodern hade tagit vägen!

"Han lovade att ta mig dit i sin bil. Han bad sonen köra och så åkte vi iväg alla tre. Det visade sig emellertid att den gamle mannen betydligt överskattat sin lokalkännedom ... efter att ha frågat både här och där funno vi äntligen den rätta adressen till denna Mrs Gleiss. Hon var inte själv hemma, när jag kom, men ...kom efter en stund...Mrs G är ingen annan än Augusta Källström som en gång i världen var anställd i affären i Kristdala såsom stickerska. Hon hade rest omkring i världen och slagit sig fram bra. Blev gift med en luxemburgare och är nu änka ... Hon var mycket glad över besöket och talade på god svenska om gamla Kristdala."

Efter att ha träffat ytterligare några släktingar var det dags att ta tåget till San Francisco "...varifrån båten skulle gå endera dagen. Det blev en trevlig resa längs Stilla Oceanen, vars väldiga vattenspegel var synlig långa sträckor."

Släktkronan

"En krona för bruden"

"Tungt"

"En underbar känsla"

"Jag hade huvudvärk i flera dagar"

"Det var så högtidligt"

"Jag var tvungen att ta av den till middagen"

"Jag kände mig så vacker!"

Omdömena från brudar som har burit vår unika brudkrona varierar, och visst den är tung - över ett halvt kilo silver som ska balansera på huvudet. Därför kan man nu även hyra kronan med en tillhörande glaskupa, för att ha den som bordsdekoration framför brudparet under middagen. Ett alternativ för brudar som inte har legat i hårdträning!

Att man för en tradition vidare säger många, blir del av sin historia på ett påtagligt sätt. Detta är inget man har hyrt på måfå. Och faktum är att vår krona faktiskt är ett stycke svensk historia. Under medeltiden florerade en romantiserad Mariakult i Nordeuropa och kyrkorna kunde låna ut förgyllda metallkronor som hörde till Mariabilderna. Men det var på 1500-talet kyrkan på allvar insåg kronans värde som propagandamedel. Då var fortfarande civila giftemål vanliga (här har man trott att borg-erlig vigsel är ett nutida påfund!) och detta ville kyrkan ändra på.

Det var flera missionärer med ombord. Vädet var gott, men resan blev längre än beräknat eftersom båten lade om kursen. Via Brisbane i Australien och Manilla på Filipinerna kom Sigurd till Singapore, där han fick vänta i en vecka på en ny båt.

"En liten båt tog oss sedan via Penang på Malacka till Calcutta, dit vi som sagt anlände 15 september".

På tåget från Calcutta till Nandurbar klev broder Elgner på tåget. Han hade varit i Dhulia och de gladde sig säkert åt att få sällskap den sista biten. Sigurd beslutade sig för att redan samma dag träffa sin hustru Elisabet (född Hörlén).

"Jag följde samma dag med ut till Dhanora, dit vi redo. Elisabet ... blev inte lite överraskad, när vi i skymningen redo upp till bungalowen. Hon hade inte väntat mig förrän några dagar senare. Elisabet är vid god hälsa. Jag tror hon har ökat 10 kg sedan hon kom ut till Indien."

"Guds rika frid!" hälsar Sigurd innan han avslutar brevet, skrivet drygt ett år innan han och Elisabets första barn Per Olof föddes i Dhulia den 15 januari 1943.

Sigurd Elving Ohlsson

Född 22 nov 1904 i Högsby o död 1 jun 1997 i Eksjö

Far: Anders Peter Olsson. Mor: Tilia Maria Charlotta Nilsson

Gift med Elisabet Hörlén

Född 7 dec 1913 i Höreda o död 18 jan 1989 i Eksjö

Tänk vilka eskapader våra släktingar har varit med om! Titta gärna i era egna lådor - kanske har fler medlemmar intressanta brev liggande från tidigare generationer. Skicka i så fall gärna en kopia till oss!

Dyrbara brudkronor beställdes av skickliga guldsmeder, kronor som endast fick lånas ut till "kyska brudar", därav namnet kronbrud. De flesta kronorna är av förgyllt silver med en bred nedre kronring, genombutna ståndare och beslag med ornament och glasstenar. Det vill säga en krona av samma typ som vår släktkrona, som Magnus Stråle och Elisabet skänkte till Fliseryds medeltidskyrka.

Dessa kronor var nästan alla tunga. Kanske hade en och annan brud i slakten önskat att vi hade en krona från 1700-talet i stället, då blev de nämligen lättare! Samma århundrade blev också myrtenkronan populär, med inspiration från länderna kring Medelhavet. Samma århundrade dök även brudslöjan och den vita brudklänningen upp, som ett utslag av tidens antiksvärmeri.

Tack vare denna insats från kyrkan har Sverige i dag en unik skatt av brudkronor. Enligt en inventering 1828 fanns det 432 kronor i kyrklig ägo, de flesta i ärkestiftet Linköping och i Växjö stift.

I vår bok står följande om brudkronan: Tillverkad av guldsmed Hans Persson Bergman i Vimmerby (1662-1700) i förgyllt silver. Diameter: nedre kronring 12,5 cm, övre kronring 18,5 cm. Höjd 12,3 cm. Vikt 655 gram. Stämpel HP.

Hugade brudar vänder sig till Nils Svensson, Dalkroken 15, 570 91 Kristdala. Telefon 0491-70157 eller 0491-70191. Kostnaden är 300 kronor för att låna kronan.

”Vuxenpoäng”

Det är 38 år sedan jag var på mitt första släktmöte. Jag var fyra år och minns kanske inte så mycket av vad som sades. Jag kommer mest ihåg en massa ben som skymde sikten hela tiden. Att vi var 400 personer och att mötet hölls i Blacksta har jag lärt mig efteråt. Inte heller förstod jag då att vi denna dag, söndagen den 7 juni 1964, firade 300-årsdagen av Carl Sabelskölds död.

Lagom till förra julen hade min far spelat över gamla Super-8-filmer på video och med fåniga småleenden satt vi i flera timmar och tittade. Det flimrade förbi glada barn som åkte skidor, andra barn som badade medan deras föräldrar drack kaffe och vinkade in i kameran, semesterresor med husvagnen, uppställda farföräldrar framför fönstret och så en lång sekvens från släktmötet i Flen och samlingen vid Blacksta kyrka. Jag hade, på barns vis, svårt att stå still. Helst ville jag gå balansgång på muren eller klänga i träden. Finklänningen och lackskorna till trots.

Ett mer påtagligt möte med släktföreningen fick jag i januari året därpå. Då skickade nämligen morbror Karl Rutegård ut de första exemplaren av den nya släktnålen i oxiderat silver. Pris inklusive oms (som regeringen nöjde sig med att ta ut på den tiden) var sex kronor styck, plus 1:35 i porto.

Min mor satte broscherna på sin dräktjacka och far placerade nålen på kavajslaget. Jag fingrade förstås nyfiken på märket med den ystra hästen och jag stack mig nästan genast på den vassa nålen. En droppe blod kröp fram på vänster pekfinger. Jag hade precis läst om ”blodsband” i en sagobok och minns hur jag tänkte att ”nu är jag verkligen släkt med den där Jönsson”.

Och faktum är, att ju fler år som går, desto viktigare blir släkten för mig. Allra sist i en liten skrift om Fliseryds kyrka, den kyrka som är så förknippad med vår släkt står följande tänkvärda rader:

”Namn kunna försvinna!
men band av förtroende
kärlek och pliktrogenhet, samt
förståelse för fädernas egenart,
kunna förvisso ej avskäras.”

Jag tror inte bara att vår enorma släktsammanhållning beror på morbror Karls släkttforskande, även om det ger krydda åt tillvaron att fantisera om våra släktingar. När barnaåren hade bytts mot tonår lekte jag ibland i fantasin med tanken att jag hade levat ett antal generationer tidigare i vår släkt. Kanske hade jag levat som Snöfrid, hon som var gift med vår släkting Harald Hårfager (ca år 850-933)? Eller så hade jag rent av varit Sigrid ”den fagra”, hon som var lagmannen Bengt Magnussons andra hustru.

Bengt blev riddare 1276, det måste ha varit en stolt dag för Bjälboätten. För att inte tala om alla gånger jag såg mig som Birgitta Birgersdotter. 1316 gifte hon sig på Finsta med sin svågerns bror Ulf Gudmarsson, även han riddare. Att det egentligen var svågern Magnus fru Karin som var det raka släktledet, det tog jag lätt på.

Och faktum är att när makens yngsta dotter Elin på mellanstadiet skulle berätta om någon intressant släkting i familjen, så valde hon just Den heliga Birgitta. Vilket reulerade i att fröken gav henne en allvarlig reprimand: man fick absolut inte ljuga!!! Om detta upprepades skulle hon ringa hem. ”Gör du det”, sa Elin, i trygg förvisning om att hon hade talat sanning. Fröken ringde dock aldrig.

Jo, som sagt, vår släkt håller ihop. Eller rättare sagt, syskonbarnen håller ihop. Mormor Mina födde 13 barn, varav elva fick leva långa liv. Men bara en gång i vuxen ålder var alla syskon ”Pettsson” samlade. Det var i Fagerhult 1959 och lokalpressen var där för att fotografera. Där står de, på bilden, mina mostrar och morbröder med sina konstiga namn: Aldor, Axie, Moody, Eira, Verna, Dagny. Och så de med mer vanliga namn: min mor Gunvor, Karl, Maja, storasyster Elin och så lillebror Lennart, som just hade köpt sin första Citroën och kanske just därför ler extra belåtet.

För mig, som enda barn, är kusinerna en viktig del av mitt liv. Jag tror vi är 34 på min mors sida, men jag kan ha slarvat när jag räknade. Umgås gör vi i alla fall. Ofta och gärna. ”Va?”, undrar vänner, ”Träffar du släkten frivilligt?”. Om! Speciellt sommartid på södra Öland, där flera av mors syskon hade fritidshus när jag var barn. Nu har nästa generation tagit över och en vardagmiddag med 15 personer runt bordet är inget ovanligt. Precis som det var på 1960-talet, när vi turnerade runt mellan varandra: kroppkakor hos Verna, ärtsoppa hos Lennart och så vidare.

För mig är släkten och banden bakåt inte bara ett sätt att känna sina rötter. Det handlar lika mycket om att jag får vingar. Att jag nyfiken vill veta mer, leta samband, hitta märkliga sammanträffanden i släktens brokiga förflutna. Och inte minst, hoppas jag att jag kan tillföra något till släktföreningen.

Rubriken, då, vad menas med ”vuxenpoäng”? Jo, det är kusin Margaretas (dotter till moster Verna) uttryck, när man motvilligt inser att sådant som i tonåren var komplett ointressant plötsligt lockar att ägna sig åt. Som släktföreningen.

Helt klart ett par vuxenpoäng till!

Annica Triborg
ny styrelsemedlem, systerdotter till Karl Rutegård och redaktör för denna lilla skrift.